

GEÇMİŐTEN GÜNÜMÜZE
GİRESUN'DA DİNİ VE KÜLTÜREL HAYAT
SEMPOZYUMU-I

(25-27 Ekim 2013)

BİLDİRİLER
I

(SALON-A/B)

EDİTÖR
MEHMET FATSA

GİRESUN İL ÖZEL İDARESİ KÜLTÜR SERİSİ-2

H. İbrahim SARITAŞ*

DİNİ VE KÜLTÜREL HAYATI ETKİLEYEN KURUMLAR BAĞLAMINDA GİRESUN İMAM-HATİP LİSESİ (SÖZLÜ TARİHÇE)

Giriş

İlim, fikir ve kanaat önderlerinin erdemli toplumların meydana gelmesinde rolleri olduğu gibi, eğitim-öğretim kurumlarının da bu bağlamda öncülüğü, etkisi inkâr edilemeyecek kadar büyüktür. Cumhuriyetin ilanından önce Giresun'da kurulan sıbyan mektepleri, medreseler ve dar'ül-hadisler sosyal yapının manevi ve kültürel bakımdan şekillenmesinde etkili olmuş kurumlardır. İl genelinde açılan yüzlerce sıbyan mektebi, onlarca medrese ve dar'ül-hadiste çok sayıda müderris görev yaparak erdemli nesillerin yetişmesine vesile olmuşlardır. Keza tekkeler ve zaviyeler de insanların ruhî ve ahlakî terbiyeleriyle uğraşmışlar, "insan-ı kâmil" terkihiyle ifade edilen erdemli insan modelini yetiştirmenin gayreti içinde bulunmuşlardır. Kuşkusuz bu kurumların yozlaştığı noktalar ve yapılan ıslahat çalışmalarının sonuçsuz kaldığı zamanlar da olmuştur.

Cumhuriyetin ilk yıllarında meydana gelen travmalar toplum üzerinde derin etki bırakmış ve giderek bu kurumların erdemli insan yetiştirme amacından uzaklaştığı görülmüş; hatta bu amaç devlet ve milletin geleceği için sakıncalı görülmüş, bu yüzden uygulanan yasaklarla, siyasi ve fikri kamplaşmalar meydana gelmiştir. İşte sözü edilen sürecin sonunda dini eğitim ve öğretim yapmayı amaçlayan İmam Hatip Okullarının kurulması sırasında da toplumun belli kesimlerinden ve devlet katından kaynaklanan dirençler ve hatta baskılarla karşılaşıldığı olmuştur.

Giresun İmam Hatip Okulu'nun kurucu müdürü Nedim Urhan'ın, Çınarlar Camii eski imamı Şaban Mat'ın ve onlarla birlikte hareket eden tanıkların anlattıklarına göre, bu konuda yaşanan zorluklar tarihe not düşülecek önemdedir ve gelecek nesillerin ibret-i dikkatine sunulacak niteliktedir. Özellikle okulun kuruluşunda rol alan insanların sayıca az olması, ihtiyaç duyulan binanın bulunamayışı ve okulun yaşaması için yardım edeceklerin, baskı altına alınarak engellenmek istenmesi gibi zorlukların altını çizmek gerekir.

İşte biz bu çalışmamızda Giresun İmam Hatip Okulu'nun kuruluş sürecini, bu süreçte yaşanan zorlukları, fedakârlıkları bizzat yaşayanlara sorarak aktarmaya çalışacağız. Umarım bu çalışma bundan sonra yapılacak sözlü tarih çalışmalarına bir nebze de olsa katkı sunar.

Kuruluş Çalışmaları

1960 yılında Trabzon İmam-Hatip Okulu'ndan mezun olan Şaban Mat, üç yıl sonra Giresun merkezde Çınarlar Camii'ne imam hatip olarak atanır. Trabzon'da okulda iken yaşadığı manevî ve hasbi iklimin yeni görev yeri ve memleketi olan Giresun'da eksikliğini fark eder. Bu durum onu harekete geçirmeye yeter ve 1964 yılının Mart ayında başta Faik Turan olmak üzere Rıza Kutlugün, Hüseyin Öden, Hüseyin Kankaya, İsmail Kemal Akın ve Mehmet Bayraktar ile Din Görevlileri Derneği'ni kurarlar. Ancak bu ta-

* Giresun Anadolu İmam Hatip Lisesi Meslek Dersleri Uzman Öğretmen

rihler 27 Mayıs İhtilali sonrasında merhum Adnan Menderes ve arkadaşlarının idamı neticesinde oluşan siyasi, toplumsal gerginliğin had safhada olduğu netemeli zamanlardır. Dini alandaki her yapılanma teşebbüsü de yoğun baskı ve takibe maruz kalmaktadır. Bu yüzden o günlerde imamlık ve müezzinlik yapan görevliler, kurulan bu derneğe üye olma konusunda çekingen davranırlar. Üye olup çalışmalara katılanlar da çeşitli telkinlere maruz kalmaktan kurtulamazlar.

Bu konuda karşılaşılan engellerden biri de, okul yapımı için bağış makbuzu basılmasına müsaade edilmemesidir. Çünkü makbuz bastırmak için belediye başkanının onayı gerekir ve dönemin başkanı bu onayı vermek istemez. İhtiyaç duyulan makbuzlar, bastırılıp başkana gidilir, ancak Belediye Başkanı Ali Rıza Erkan, amacın İmam-Hatip Okulu açmak olduğunu anlayınca, onları azarlar. Ancak mütevelliden Hürrem Gül'ün kararlı tutumu karşısında geri adım atar ve makbuzları tasdik etmeyi kabul eder.

Resmi formaliteler halledildikten sonra, okul olacak binanın temini konusunda girişimler başlar. 1965 yılında Feridunoğlu Mehmet Beye gidilir ve konu Mehmet Bey'in eşi Nebile Hanım'a açılır. İlk önce Kumyalı'da bulunan boş bir bina gündeme gelir. Ancak Nebile Hanım tarafından Mehmet Bey'e iletilen bu talep, mülkiyetin İsviçre'de bulunan oğullarına ait olduğu gerekçesiyle geri çevrilir.

Okul kurma çabaları ve Feridunoğulları nezdinde yürütülen çalışmalar, Giresun'da duyulur ve bazı kimseler bundan rahatsız olurlar. Söz konusu kişi veya çevreler rahatsızlıklarını bir mektupla Mehmet Bey'e bildirirler. Mehmet Bey, okul açma çabası içinde olan heyeti yanına çağırarak mektubu verir. Mektupta, "Bir gerici eğitim yuvası" kurma çalışmasına adının karışmasından duyulan rahatsızlık belirtildikten sonra, aşağılayıcı bir dille uyarılar yapılmıştır. Bu mektup olayı Mehmet Bey üzerinde etki yaratmış olmalı ki, Gazi Caddesi Yeniol Mevkii'nde bulunan eski askerlik şubesi binasının İmam Hatip Okulu'na tahsisi için resmi işlemlerin başlatılması talimatını verir. Hatta tapu işlemine ait masrafları da bizzat karşılayarak söz konusu binayı okula bağışlar.

Bu sırada açılacak okulun resmileşmesi için eşraftan Kasım Erten, Keşap ilçesi Adalet Partisi yetkilisi Salim Usul ile birlikte Ankara'ya giderler. Adalet partisi Giresun milletvekilleriyle görüşerek okulun açılmasını ve 1965 yılında İstanbul Yüksek İslam Enstitüsünden mezun olarak Giresun lisesi din dersi öğretmenliğine atanan Nedim Urhan'ın okula kurucu müdür olarak atanması ricasında bulunurlar. Bu girişimlerinde de başarılı olurlar.

Kurucu Müdür (Nedim Urhan)

İstanbul'da Yüksek İslam Enstitüsü'nde önemli hocalardan ders alan ve büyük şehrin kültür altyapısını, manevi iklimini yaşama fırsatı bulan Nedim Urhan, kaliteli dini eğitimin de ancak imam hatip okulları eliyle verilebileceği inancına sahip bir öğretmendir. Nitekim 1966 yılının Şubat ayında Süleyman Yüksel, Rıza Kutlugün, Selahattin Saraç, Atilla Taşkın, Mehmet Bayraktar, İbrahim Demirci, Osman Demirci, Haşim Aslan, Ramis Köymen ve Mehmet Mutlu ile birlikte İmam Hatip Okulu İle İslam Enstitüsü Yaptırma ve Yaşatma Cemiyetini kururlar. Cemiyet binası için Kapukahve'deki Faik Turan'ın binasını kiralarlar.

İmam Hatip Okulu olarak Yeniol mevkiinde bulunan ve eski askerlik şubesi binasının iki katını restore ettikten sonra okulun açılışı için resmi yazışmalarda bulunurlar. Bunun üzerine Giresun'a gelen Din Öğretimi Genel Müdürü Hulusi Özkul, açılacak binanın yıkık dökük ve sağlıklı olmadığını görünce «Ben bu binayı eğitim ve öğretime açamam» diyerek izin vermeyi kabul etmez. Buna rağmen aralarında okul yaşı geçmiş gençlerin de bulunduğu 200 öğrenci ile 1967-1968 yılında İmam Hatip Okulu eğitim ve öğretime başlar.

Eğitim öğretim devam ederken insanların İmam Hatip Okulu'na gösterdikleri yoğun ilgi, yeni okul binası yaptırılması konusunda bir teşebbüs doğmasına sebep olur. Nitekim inşaat mühendisleri Mustafa Pekin İshakbeyoğlu ile Ali Bahat harekete geçerek arsa aramaya başlarlar. Vakıflar müdürlüğü tarafından teklif edilen sahildeki eski tekel binasının yeri taşıma zorluğunu da göz önüne alınarak kabul edilse de, Yeniol mevkiî sakinlerinden Alucralı Güllü Nine tarafından, İmam Hatip Okulu yanındaki arsanın bağışlanmasıyla bu fikirden de vazgeçilir. Fakat ana yola cephe olması nedeniyle İsmail Feridunoğlu arsasının alınması gerekmektedir.

Görüşmeler sonunda arsa istimlak edilerek satın alınır ve imar planına da İmam Hatip Okulu yeri olarak tescil ettirilir.

İnşaata başlanması için arsa üzerindeki ağaçların kesilmesi zorunludur. Ancak ağaç kesimi başlayınca, İmam Hatip okulu karşıtları, bu defa "ağaç katliamı" yaygarasıyla yerel basını harekete geçirirler. Nitekim "İmamlar ağaç kesiyor!" ifadeleri gazetelerde manşet olur.

Bütün bu karalama kampanyaları okul müdürü Nedim Urhan'ı yıldırılmaz ve bina yapımıyla ilgili her türlü resmi prosedür yerine getirilir, inşaata başlanır. Eldeki imkânlarla temel atılır, su basmanı çıkar, fakat maddi imkânlar biter. Bu sırada Başbakan Süleyman Demirel Seka Kâğıt Fabrikası'nın açılışı için Giresun'a gelmiştir. Bu yüzden binanın yapımı için Süleyman Demirel'le görüşmek isteyen heyeti, daha önce okulun açılışı ve müdürünün atanmasında etkin rol oynayan Adalet Partisi genel sekreteri Nizamettin Erkmen hoş karşılamaz. Fakat heyet Süleyman Demirel ile görüşüp yaptıkları harcamaları belirtmeyi başardıktan sonra müsteşar Ekrem Ceyhun binanın yapımıyla ilgilenir. İnşaat ihaleye çıkar, okul binası devlet eliyle yapılarak 1972 yılında eğitim ve öğretime katılır.

1971'de orta kısmı kapatılan imam hatip ortaokulu mezunları, lise öğrenimlerini devam ettirmek için çeşitli illere giderler. Bu öğrencilerden bir kısmı 1972 yılında Giresun'a gelip 1974 yılında "ilk mezunlar" olarak okulu bitirirler. 1974 yılında orta kısmı tekrar açılan İmam Hatip Lisesi, 28 Şubat 1997 sürecinde kesintisiz eğitimle orta kısmı tekrar kapatılıp öğrencilerini ortaokuldan sonra lise kısmına kabul edebilmiştir. Ortaokul kısmı 2012-2013 öğretim yılında *Hurşit Bozbağ İmam Hatip Ortaokulu* adıyla Hacısıyam Mahallesi'nde ayrı bir müdürlük olarak faaliyetlerine yeniden başlamıştır.

Süleyman ve Abdullah Bozbağ tarafından babaları Hurşit Bozbağ adına 1963 yılında öğretime bir katkı amacıyla okul olarak yaptırılan Hacı Siyam Mahallesi sazlık mevkiindeki bina, aradan geçen 15 yıl sonra ancak 1978 yılında tapu tescili ile "*Hurşit Ağa İmam Hatip Ortaokulu*" olarak eğitim ve öğretime katılmıştır.

Gazi Caddesi Yeni yol mevkiindeki ilk imam hatip okulu 1987 yılında yıkılarak Alucralı Güllü Nine'nin başlattığı evinin yeriyle birlikte altında dükkanların ve uygulama mescidinin de bulunduğu İmam Hatip Lisesi öğrencilerine hizmet veren dört katlı bir yurt binası olarak yapılmıştır.

Giresun İmam Hatip Lisesinden 1974'deki ilk mezunlarından 2013 yılına kadar; 1996'da açılan Anadolu kısmıyla birlikte 3.604 öğrenci mezun olmuştur. Bunlar arasında önemli siyaset adamları, yazarlar, hâkim ve savcılar, rektör ve dekanlarla öğretim elamanları, önemli mevkilere gelmeyi başarmış bürokrat ve iş adamları vardır. Bütün bunlar ilin ve hatta ülkenin bu günlere gelmesinde İmam Hatip Okulu'nun etkisini göstermektedir.

Fedakarlıklar

Yeni yol mevkiinde İmam Hatip Okulu açılınca, caddeye yayılan Kur'an sesleri, çevrenin dikkatini ve ilgisini bu okula yöneltmiştir. Halkın okul öğrencilerine yardımında bunun büyük etkisi olmuştur. Okul öğrencileri Giresun'un köylerinden ve ilçelerinden geldiği için her zaman barınma sorunu olmuştur. Kapukahve Mahallesi eşrafından ve din görevlileri derneği kurucularından Faik Turan Bey, hakim ve savcıların (yıllık 23 bin liraya) lokal yapmak için kiralamak istedikleri binasını, o dönemde paraya çok ihtiyacı olmasına rağmen tam bir fedakarlık örneği göstererek (yıllık 1.500 liraya) imam hatip öğrencilerine kiraya vermiştir. Buna ilaveten onların yiyecek ve içeceklerini de karşılamıştır.

1966 yılında İmam Hatip Okulu için Yeni yol mevkiindeki bina tedarik edilmiş, ancak eğitim öğretim için masa, sandalye ve sıra bulmak pek kolay olmamıştır. Ayrıca temin edilen binanın aşırı derece de tamire muhtaç olması da sıkıntıları artıran başka bir faktör olmuştur. Bu sıkıntıları aşmak için yeterli maddi birikim de temin edilememiştir. Böyle bir ortamda, mütevelliden Şaban Mat, durumu annesine anlatmış, annesi de konuya duyarlılık göstererek o senenin mahsulünden üç ton fındığı ihtiyaçların karşılanması için bağışlamıştır.

Okul müdürü Nedim Urhan ve İmam Hatip Okulu İle İslam Enstitüsü Yaptırma ve Yaşatma Cemiyetinin

yönetim kurulunda bulunan Halk Bankası müdürü Hamdi Obuz Bey okulun ihtiyaçları için köylerden sırtıyla fındık taşımışlardır. Öğrencilere ilgi o kadar büyük olmuştur ki, Bakırcılar esnafı kendilerinden sahan, tava, tencere alan öğrencilere malzemeleri üçte bir fiyatına vermişlerdir. Evlerinde Kur'an okutan hanımlar, içinde her türlü giysinin bulunduğu paketler hazırlayarak öğrencilere destek sağlamaya çalışmışlardır.

Sonuç

Sonuç olarak, mezunları arasında hem milletvekili, öğretmen, profesör, rektör, dekan, doktor, işadamı, avukat, eczacı, savcı, hâkim, müftü, vaiz vb. gibi toplumu yönlendiren insanların bulunması; hem de dürüst ve işinde etkin mesleklerde çalışanların bulunması bu okulun toplum için ne kadar gerekli ve bu çalışmayı başlatanların ne kadar isabetli bir karar verdiklerini göstermiştir.

KAYNAK KİŞİLER

- 1.Şaban MAT: Rasim oğlu,1939 Duroğlu, Homurlu doğumlu, Emekli din görevlisi.
- 2.Nedim URHAN: oğlu, 1934 Artvin Şavşat doğumlu, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi emekli öğretim görevlisi
- 3.Salim USUL: Resul oğlu, 1931 Keşap doğumlu, Giresun Kapukahve esnafından
- 4.Cevdet TURAN: Faik Turan oğlu, 1945 Rize Hemşin doğumlu, Giresun Kapukahve esnafından
- 5.Mustafa Pekin İSHAKBEYOĞLU: Süleyman Sırrı oğlu, 1938 Giresun doğumlu, Müteahhit
- 6.Eşref ÇAKMAK: Galip oğlu, 1955 Orhaniye köyü doğumlu, Giresun Anadolu İmam Hatip Lisesi öğretmeni.
- 7.Musa ÇAKI: Dursun oğlu, 1955 Yaykılık köyü doğumlu, Emekli din görevlisi
- 8.Asım ŞENEL: Ali Suat oğlu, 1955 Bulancak doğumlu, Giresun Anadolu İmam Hatip Lisesi Eski Müdürü